

ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย
CONFLICT OF “MEKKHALA” IN THE NOVEL “MAE BIA”

พิสมัย ประเสริฐศรี จิตฎามาต ดิยาวพันธุ์ ปริยานุช หล้าดิน และจอมขวัญ สุทธินนท์¹

Pisamai Prasertsri, Jitdamas Tiyaavoraphan, Preeyanut Lamdeen,

Jomkwan Sudhinont²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย โดยรวบรวมจากบทบรรยาย และบทสนทนาระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น งูเห่า และสังคมแวดล้อมตามแนวคิดเรื่องการสร้างข้อขัดแย้งซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเรื่องบันเทิงคดี และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบสถิติ ร้อยละ ประกอบการอธิบายตัวอย่าง ผลการศึกษาพบความขัดแย้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” พบมากที่สุด 53 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.75 ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น พบรองลงมา 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.83 ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับงูเห่า พบรองลงมา 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.51 และความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม พบน้อยที่สุด 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.91 ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความขัดแย้งอันเป็นโครงเรื่องที่ผู้ประพันธ์ประสงคนำเสนอเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” ที่เกิดจากกิเลสตัณหา กล่าวคือ เมขลาชิงสุกก่อนห่ามกับพจน์ และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชนะชล ซึ่งมีคู่ครองอยู่แล้ว ทั้งที่รู้ว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง และส่งผลสัมพันธ์ต่อไปยังความขัดแย้งกับตัวละครอื่น งูเห่า และสังคมแวดล้อมในที่สุด

คำสำคัญ: ความขัดแย้ง, เมขลา, แม่เบี้ย

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ สงขลา 90110, 074 289507, jomkwan.sud@psu.ac.th

² Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla 90110, 074 289507, jomkwan.sud@psu.ac.th

Abstract

The purpose of this research article was to present the analysis results of conflict of “Mekkhala”, the main character in the novel, “Mae Bia”. The analysis was on conflict appearing in narratives and conversations between Mekkhala and other characters, a cobra, and environmental society based on the concept of creating conflict which is an element of fiction. The study results are presented in percentages and explanations of examples. Four types of conflict were found: Conflict within the mind of “Mekkhala” was most frequently found at 53 times or 47.75 percent; followed by conflict between “Mekkhala” and other characters was found at 32 times or 28.83 percent; followed by conflict between “Mekkhala” and the cobra was found at 15 times or 13.51 percent; and conflict between “Mekkhala” and the environmental society was found the least frequency at 11 times or 9.91 percent. The results of the study reflect conflicts which were the plot that the author aims to present important causes of the events, especially conflict in the mind of the character, “Mekkhala” caused by lust. “Mekkhala” had sexual relationships before marriage with Poj, and she also had sexual relationships with Chanachon, a married man, even though she knew it was wrong. Ultimately, these resulted in conflict with other characters, the cobra, and the environmental society.

Keywords: Conflict, Mekkhala, Mae Bia

ที่มาและความสำคัญ

นวนิยายเป็นบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่สังคมไทยรับมาจากตะวันตก มีลักษณะสำคัญประการหนึ่งคือ มีความสัมพันธ์กับสังคม กล่าวคือ ผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของประชากรในสังคมนั้นย่อมได้รับอิทธิพลแวดล้อมของสังคม และสะท้อนประสบการณ์ออกมาเป็นเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมา หรืออาจเป็นสัญลักษณ์ทางอ้อม จึงกล่าวได้ว่า นวนิยายเป็นภาพสะท้อนสังคมไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม และค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2542)

นวนิยายเรื่องแม่เบี้ยของวาณิช จรุงกิจอนันต์เป็นนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมด้านความรักของสังคมไทยที่ไม่อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม จึงก่อให้เกิดความทุกข์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละคร “เมขลา” ที่ทั้งซิงสุกก่อนห่ม และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายที่มีคู่ครองแล้ว นอกจากนี้ยังสะท้อนค่านิยมด้านความเชื่อเกี่ยวกับงูบรรพบุรุษที่เป็นสัญลักษณ์แห่งราคะ (วิกิพีเดีย, 2561)

ของตัวละคร “เมขลา” กล่าวคือ ภูเขาหม่อมจะปรากฏให้ตัวละคร “เมขลา” และตัวละครอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับตัวละคร “เมขลา” เห็นพฤติกรรมทางเพศดังกล่าวของตัวละคร “เมขลา” ก่อให้เกิดข้อขัดแย้ง (Conflict) ระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น ภูเขาหม่อม แสวงหาความรักและความรู้สึกในใจ ซึ่งเป็นการผูกพัน (Complication) ให้ตัวละคร “เมขลา” ต่อสู้ (Struggle) ตามโครงเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในใจของตัวละคร อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเรื่องบันเทิงคดี (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534)

จากลักษณะสำคัญของนวนิยายที่เป็นภาพสะท้อนสังคม และนวนิยายเรื่องแม่เบี้ยสะท้อนให้เห็นภาพสังคมไทยด้านความรักที่ไม่อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงามจากพฤติกรรมของตัวละคร “เมขลา” ซึ่งเป็นตัวละครฝ่ายหญิงที่มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากความเป็นหญิงในอุดมคติของสังคมไทย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความขัดแย้งภายในของตัวละครที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมขัดแย้งภายในจิตใจของตนเอง ความขัดแย้งกับตัวละครอื่น ความขัดแย้งกับภูเขาหม่อม และความขัดแย้งกับสังคมแวดล้อม อันเป็นการสะท้อนให้เห็นและเข้าใจปัญหาของสังคมด้านความรักที่ไม่อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย ที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรม ดังนี้

1. ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา”
2. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น
3. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับภูเขาหม่อม
4. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม

นิยามศัพท์

ความขัดแย้ง หมายถึง ข้อขัดแย้งหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตัวละคร “เมขลา” และเหตุการณ์ในเรื่องที่ทำให้ตัวละคร “เมขลา” ต้องต่อสู้กับอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง ตัวละครอื่น ภูเขาหม่อม และสังคมแวดล้อม

ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” หมายถึง ข้อขัดแย้ง หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตัวละคร “เมขลา” และเหตุการณ์ในเรื่องที่ทำให้ตัวละคร “เมขลา” ต้องต่อสู้กับอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น หมายถึง ข้อขัดแย้ง หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตัวละคร “เมขลา” และเหตุการณ์ในเรื่องที่ทำให้ตัวละคร “เมขลา” ต้องต่อสู้กับอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครอื่น ได้แก่ ชนะชล พจน์ ไหมแก้ว อาเต้า และลุงทิม

ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับงูเห่า หมายถึง ข้อขัดแย้ง หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตัวละคร “เมขลา” และเหตุการณ์ในเรื่องที่ทำให้ตัวละคร “เมขลา” ต้องต่อสู้กับอารมณ์ และความรู้สึกของตัวละครสัตว์ ได้แก่ งู

ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม หมายถึง ข้อขัดแย้ง หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตัวละคร “เมขลา” และเหตุการณ์ในเรื่องที่ทำให้ตัวละคร “เมขลา” ต้องต่อสู้กับอารมณ์ และความรู้สึกของสังคมแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านค่านิยมเรื่องความรักที่ไม่อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย ของวาณิช จรุงกิจอนันต์ จำนวน 1 เล่ม พิมพ์ครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2530 จำนวน 602 หน้า ตามแนวคิดเรื่องการสร้างข้อขัดแย้ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเรื่องบันเทิงคดี (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534)

วิธีการศึกษา

วิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย ของวาณิช จรุงกิจอนันต์ จำนวน 1 เล่ม 602 หน้า พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2530 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากบทบรรยาย และบทสนทนาที่ตัวละคร “เมขลา” สัมพันธ์กับทั้งตัวละครอื่น งูเห่า และสังคมแวดล้อม แล้ววิเคราะห์โดยปรับใช้ขอบเขตความหมายที่ว่าความขัดแย้ง หมายถึง ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับตัวละคร “เมขลา” และเหตุการณ์ในเรื่องที่ทำให้ตัวละคร “เมขลา” ต่อสู้ ตามแนวคิดเรื่อง การสร้างข้อขัดแย้งซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเรื่องบันเทิงคดี (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534) ที่ว่าการต่อสู้อาจเกิดขึ้นระหว่างตัวละครมนุษย์กับตัวละครมนุษย์ ตัวละครมนุษย์กับตัวละครสัตว์ ตัวละครมนุษย์กับสังคมแวดล้อม หรือตัวละครมนุษย์กับความรู้สึกในใจของตัวละครมนุษย์เอง กล่าวคือ ตัวละคร “เมขลา” ต้องต่อสู้ทั้งกับจิตใจตนเอง ตัวละครอื่น งูเห่า และสังคมแวดล้อม จากนั้นนำเสนอในรูปแบบสถิติร้อยละประกอบการอธิบายตัวอย่าง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยทั่วไป ความขัดแย้ง หมายถึง “ความไม่ลงรอยกันหรือการขัดกันระหว่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ที่มีจุดมุ่งหมายที่ต่างกัน เพื่อป้องกันหรือรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายตนเอง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ได้แก่ ความขัดแย้งจากข้อมูล ความขัดแย้งจากผลประโยชน์ ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ และความขัดแย้งด้านค่านิยม” (ปณณพงค์ วงศ์นาศรี, 2558)

ด้วยเหตุที่นวนิยายแต่ละเรื่องมีโครงเรื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญ การสร้างนวนิยายให้มีความสนุกต้องมีการสร้างความขัดแย้งขึ้น เพื่อให้การดำเนินเรื่องน่าติดตามมากขึ้น ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งจึงได้รับการหยิบยกมาสะท้อนในเชิงวรรณกรรม ตามขอบเขตความหมายที่ว่าความขัดแย้ง คือ การต่อสู้ระหว่างอำนาจสองฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์กันในโครงเรื่องของบทละครหรือบันเทิงคดี ส่วนใหญ่ความขัดแย้งก่อให้เกิดความน่าสนใจ ความระทึกใจ และความเครียด อำนาจที่เป็นปฏิปักษ์กันนี้ ฝ่ายหนึ่งมักจะเป็นมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งไม่มีชีวิตที่สมมุติว่ามีความรู้สึกนึกคิดอย่างมนุษย์ ซึ่งมักเป็นตัวละครที่เผชิญกับความขัดแย้งดังกล่าว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539)

ความขัดแย้งที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมปัจจุบัน จำแนกได้ 4 รูปแบบ (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534) ได้แก่ 1. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ 2. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสัตว์ 3. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมแวดล้อม และ 4. ความขัดแย้งภายในใจของมนุษย์เอง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย และความขัดแย้งในวรรณกรรมดังนี้

งานวิจัยเรื่อง “ภาพแทนสตรีไทยในนวนิยายอีโรติกของนักเขียนชาย” (สุพัชรินทร์ นาคคงคำ, 2556) อภิปรายว่า โหมแก้วจากนวนิยายเรื่องแม่เบี้ยได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นหญิงและภรรยาในอุดมคติของสังคมไทย ขณะที่เมขลาเป็นภาพแทนของสตรีที่ไม่ได้รับการยอมรับเนื่องจากมีพฤติกรรมทางเพศไม่ถูกต้องตามธรรมเนียมคลองธรรม นอกจากนี้ ยังแตกต่างและขัดกับค่านิยมความเป็นหญิงของสังคมที่สะท้อนผ่านการแต่งกาย รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิต

ส่วนประเด็นด้านความขัดแย้ง หากมองในลักษณะของวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนชีวิตและสังคม อาจจำแนกประเด็นความขัดแย้งทางสังคมได้ถึง 7 ลักษณะ ตามผลการศึกษาของงานวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล” (วรางคณา ทวีวรรณ, 2552) ได้แก่ ความขัดแย้งด้านครอบครัว ความขัดแย้งด้านศาสนา ความขัดแย้งด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความขัดแย้งด้านการเมืองการปกครอง ความขัดแย้งด้านเศรษฐกิจ ความขัดแย้งด้านชนชั้น และความขัดแย้งด้านเชื้อชาติ

อย่างไรก็ตาม ขอบเขตการศึกษาด้านองค์ประกอบของนวนิยาย และแนวคิดเรื่องความขัดแย้งตามบริบทของตัวละคร ย่อมมีมิติที่แตกต่างกัน ตัวละคร “เมขลา” ไม่ได้เป็นเพียงตัวละครที่ดำเนินเรื่องราวเท่านั้น หากยังเป็นทั้งภาพสะท้อนหรือภาพแทนสตรีในยุคปัจจุบันที่ได้รับอิทธิพลสิ่งเร้าจากบริบทรอบตัว กระทั่งแสดงตัวตนที่ผิดจากความเป็นหญิงตามอุดมคติของสังคมไทย

เมื่อศึกษาประเด็นเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย และความขัดแย้งในวรรณกรรมแล้ว ผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่าแนวคิดเรื่องการสร้างข้อขัดแย้งซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเรื่องบันเทิงคดี (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534) เหมาะกับการวิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย จึงนำมาปรับใช้ และได้ผลการวิเคราะห์ตามลำดับต่อไปนี้

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย” ผู้วิจัยพบความขัดแย้งทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1. ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” 2. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น 3. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับงูเห่า และ 4. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา”

ผู้วิจัยพบความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” มากที่สุด 53 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.75 กล่าวคือ เมขลาเป็นตัวละครที่มีความขัดแย้งภายในจิตใจ อันเกิดจากกิเลสตัณหาที่ต้องการมีสัมพันธ์กับชนะชลซึ่งมีคู่ครอง ทั้งที่รู้ว่าเป็นเรื่องผิด และไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม หากแต่เมขลา ยังตั้งต้นกระทำความผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำให้งูเห่าปรากฏตัวบ่อยครั้งขึ้นตามความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เนื่องจากงูเห่าคอยเตือนสติให้เมขลากลับตัวให้มีความประพฤติอยู่ในทำนองคลองธรรม เมขลาจึงสับสนในความคิดของตนเองอยู่บ่อยครั้ง ดังตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

หวนคิดเรื่องแต่งงานขึ้นมาอีก นึกขึ้นพจน์ที่เขาจะขอแต่งงานกับเธอขึ้นมาอย่างไม่มีปี ไม่มีชุล่ย เธอไม่มีวันแต่งงานกับพจน์ได้ไม่ว่าเขาจะหย่าเมียเรียบร้อยแล้วหรือจะยังไม่หย่าก็ตาม เพราะเธอไม่เคยคิดจะแต่งงาน และไม่มีวันที่จะแต่งงานจริงหรือ... ถ้าเป็นเขาละ ถ้าหากเป็นชนะชลเล่า ไม่มีวัน ... เธอจะไม่ยอม ไม่มีวันที่เธอจะพรากลูกพรากพ่อหรือพรากผัวพรากเมียใครเป็นเด็ดขาด ชนะชล ... ถ้าหากเขายังโสด หรือว่าเขาหย่าเมียเป็นพ่อหม้ายอยู่เล่า เธอจะแต่งงานกับเขาไหม

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความคิดเรื่องแต่งงานของเมขลาเป็นความสับสนภายในใจตนเอง เนื่องจากเมขลาไม่เคยมีความคิดที่จะแต่งงาน และเคยตั้งมั่นว่าจะไม่แต่งงาน แต่เมื่อนึกถึงภาพของชนะชลขึ้นมาทำให้เมขลาเกิดความสับสนต่อคำมั่นที่ได้ตั้งไว้ ขณะเดียวกันเมขลาไม่อาจทำตามสิ่งที่ปรารถนานั้นได้

ตัวอย่างที่ 2

โง่เอง หลงไปเอง แต่... ก็ถูกต้องตามที่ควรจะเป็น ดังเช่นที่เธอเจตนาแล้วไม่ใช่หรือไร... ใช่แล้ว เธอเพียงแต่ต้องการจะสนุกกับเขา ต้องการเพียงแต่จะล้อลอกหยอกเล่นกับเขา เหมือนกับที่เคยทำกับผู้ชายคนอื่น ๆ เหมือนอย่างที่เคยรู้สึกสนุกสนานกับใครต่อใคร รวมทั้งพจน์ ถ้าเพียงแต่เขาจะเหมือนผู้ชายคนอื่น ๆ แต่เขาไม่เหมือน เธอไม่เคยแม้แต่จะคิดเหยียดหยันอาการลุ่มหลงพะวงตัวเธอเหมือนที่เคยคิดกับผู้ชายคนอื่น ๆ เขาไม่เหมือนใคร เขาสอนให้เธอได้ตระหนักถึงความจริงสิ่งหนึ่ง คือ ความรักผูกพัน ... ที่เธอไม่เคยมีให้ผู้ชายคนไหนมาก่อนในชีวิต ไม่มีแม้กระทั่งคนที่เธอเรียกเขาว่า ... พ่อไม่เคยคิดเลยว่าตัวเองจะต้องอวสานด้วยผู้ชายคนไหน

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของเมขลาเกิดจากความต้องการและอารมณ์ปรารถนาลุ่มหลงขณะล เมขลาไม่เคยรัก และผูกพันกับผู้ชายคนอื่น ๆ แต่กับขณะลกลับรู้สึกรัก ผูกพัน และอาลัยอาวรณ์ ความรู้สึกภายในจิตใจของเมขลาขัดแย้งกับความถูกต้อง เพราะขณะลมีภรรยาอยู่แล้ว เมขลาไม่อาจทำตามอารมณ์ที่ปรารถนาจะครอบครองขณะลไว้ได้

2. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น

ผู้วิจัยพบความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น รองลงมา 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.83 กล่าวคือ เมขลาเป็นตัวละครที่ถูกเชื่อมโยงให้ขัดแย้งกับตัวละครหลัก และตัวละครรองอย่าง ขณะล และไหมแก้ว ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุหลายประการ เช่น ความขัดแย้งระหว่างเมขลากับขณะล ในตัวอย่างที่ 3 ที่เมขลาต้องการยุติความสัมพันธ์ฉันคู่สาวที่ผิดธรรมเนียมคลองธรรมกับขณะล เพื่อให้ขณะลกลับไปดำเนินชีวิตร่วมกับไหมแก้วซึ่งเป็นภรรยาอย่างถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม และความขัดแย้งระหว่างเมขลากับไหมแก้วซึ่งเป็นภรรยาของขณะล ในตัวอย่างที่ 4 ที่เมขลาพยายามชี้แจงเรื่องราวเกี่ยวกับการยุติความสัมพันธ์กับขณะล และไม่ยุ่งเกี่ยวกับขณะลอีก แต่ไหมแก้วไม่เชื่อวาจาของเมขลา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3

เมขลาเกลือกใบหน้าเปียกชุ่มน้ำตาของเธอกับอกอุ่นเปล้าเปลือยนั้น

“ทำไมคุณต้องไปจากผม” ชนะชลถาม

“รู้มานานแล้วค่ะ รู้ตั้งแต่วันแรกที่เจอว่าวันหนึ่งจะต้องไป”

“ทำไม”

“คุณมีเจ้าของ เจ้าของเขามาทางคืนแล้ว”

“ผมจะต้องทำอย่างไรที่จะให้คุณอยู่”

“ทำอะไรไม่ได้เลย ไม่ต้องทำอะไรเลย กลับไปหาเจ้าของของคุณเท่านั้นเอง เรื่องของเราจบแล้ว”

“ผมไม่ใช่คนมีเจ้าของ ผมไม่ได้เป็นของใคร”

“อย่าเกรอะ คุณมี”

“ไม่มี”

“มีค่ะ”

“ขอเวลาผมคิดได้ไหม แล้วผมจะไม่มี”

“ไม่ได้ค่ะ ไม่ให้ทั้งเวลา ไม่ให้ทั้งโอกาส อย่าทำอย่างนั้นนะค่ะ”

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 3 แสดงความขัดแย้งระหว่างเมขลากับชนะชลที่เกิดจากความต้องการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เมขลาประสงค์จะยุติความสัมพันธ์กับชนะชล และให้ชนะชลกลับไปดูแลครอบครัว แต่ชนะชล ไม่ต้องการยุติความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เพราะหลงรักเมขลา และไม่ได้รักใหม่แก้วอีกต่อไป ชนะชลจึงขอเวลาเมขลาเพื่อไปจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเขากับใหม่แก้ว แต่เมขลาไม่เห็นด้วยการกระทำของชนะชล จึงทำให้ทั้งสองเกิดความขัดแย้งกัน

ตัวอย่างที่ 4

“มาไกลนะค่ะ มาถึงสุพรรณฯ เชียว” เมขลายิ้มหนึ่ง

“เสียตายุที่เขากลับไปก่อน ต้องการจะมาดูให้เห็นกับตา อยากจะเห็น คนทำชู้กันต่อหน้าต่อตา” ใหม่แก้วเสียงเครียด เธอมองเมขลาด้วยความชิงชังราวกับจะกินเลือดกินเนื้อ

“อย่าใจร้ายกับสามีของคุณน่ะค่ะ เกิดความผิดพลาดบางประการ ดิฉันอยากให้คุณเข้าใจเขาบ้าง สิ่งที่ดีฉันรับปากคุณไป ก็จะเป็นไปตามนั้น อย่างกังวลเลยนะค่ะ”

“ต่อแหละ คุณมันต่อแหละ โกหก ฉันไม่มีวันจะเชื่ออีกแล้ว”

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ก่อนหน้านี้ไหมแก้วได้ขอร้องให้เมขลายุติความสัมพันธ์กับชนะชล แต่ก็ไม่เป็นผล กล่าวคือ เมขลากับชนะชลยังคงพบ และมีความสัมพันธ์ทางเพศกัน ทำให้ไหมแก้วไม่พอใจและตามมาต่อว่าเมขลาด้วยถ้อยคำที่หยาบคายถึงบ้านของเมขลาที่อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้ทั้งคู่เกิดความขัดแย้งกัน

3. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับงูเห่า

ผู้วิจัยพบความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับงูเห่า รองลงมา 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.51 กล่าวคือ เมขลาเป็นตัวละครที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ คือ งูเห่า ซึ่งนอกจากจะเป็นรูปธรรมจับต้องได้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนในสังคมไทยเกี่ยวกับอำนาจลี้ลับหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับบรรพบุรุษที่คอยปกป้องรักษาคนในบ้าน และงูเห่าในเรื่องแม่เบี้ยนี้ มักจะปรากฏตัวเมื่อเมขลาหรือคนในบ้านทำผิดศีลธรรมเพื่อเตือนสติให้สมาชิกในบ้านหลีกเลี่ยงจากความประพฤติดี จึงเป็นทั้งสัญลักษณ์แทนจารีตประเพณี กิเลสตัณหา สติ รวมถึงตราบาปในจิตใจของเมขลาอีกด้วย ดังตัวอย่างที่ 5 และตัวอย่างที่ 6 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

ชนะชลกลับไปแล้ว เมขลาล้มตัวลงนอน รู้สึกอ่อนเพลียทั้งร่างกาย และจิตใจ หวนคิดเคียดแค้นชิงชังเจ้างูเห่าใหญ่ตัวนั้น คื่นที่ผ่านมานครจะเป็นคื่นที่เธอสุขสันต์ขึ้นบาน และวันนี้ก็ควรจะเป็นวันที่เธอจดจำความดีดามาราลึกนี้ถึง ถ้าเพียงแต่เจ้างูเห่าตัวร้ายจะไม่ปรากฏกายมาให้เกิดเรื่อง

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 5 แสดงให้เห็นว่าทุกครั้งที่เมขลามีความสัมพันธ์สาวทกับผู้ชายไม่ว่าจะเป็นพจน์หรือชนะชลที่บ้านเรือนไทย งูเห่าจะปรากฏตัวขึ้น และจ้องมองพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเมขลาเมื่อเมขลาเห็นงูเห่า ทำให้เมขลาแสดงอาการและท่าที่ไม่พอใจ กระทั่งอยากกำจัดงูเห่าตัวนั้นออกไปจากชีวิต ซึ่งแท้จริงแล้วก็คือความรู้สึกผิดที่ติดอยู่ภายในใจของเมขลานั่นเอง

ตัวอย่างที่ 6

“อย่ามายุ่งกับหนูได้ไหม บอกก็ครั้งแล้วว่าหนูโตแล้ว แล้วนี่มันก็เรื่องของหนู” เสียงของเธอ สั่นด้วยอารมณ์โกรธชิงหาตัวใหญ่นั้นชูหัวขึ้นในทันทีที่ตั้งตัวได้จากแรงไถล แม่เบี้ยแผ่แขนกว้างส่ายไปมาน้อย ๆ ดูท่าทางว่าโกรธจัด เมขลาหันตรงเข้าเผชิญหน้า แม่เบี้ยนั้นอยู่ห่างจากเธอเพียงหนึ่ง ช่วงแขน ดูเหมือนว่าถ้าหากถกถ่วงมาก็จะถึง

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 6 แสดงให้เห็นว่าผู้หาปรากฏตัวเพื่อเตือนสติเมขลาถึงการประพฤติผิดในกาม แต่เมขลาถึงขั้นที่จะมีเพศสัมพันธ์กับชนะชล และไม่พอใจเหตุ กระจกเงาของตัวเองที่ชนะชล เป็นผู้ถอดออก กระทั่งไถลไปติดกับผนังห้อง ซึ่งพฤติกรรมความรุนแรงดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะเมขลา กระดากใจนั่นเอง

4. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม

ผู้วิจัยพบความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม น้อยที่สุด 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.91 กล่าวคือ เมขลาเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่มีพฤติกรรมผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมที่ยึดถือไว้ เมขลาแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความขัดแย้งกับกรอบจารีตของสังคม ในตอนที่เมขลามีอาการปรารถนาทางเพศ และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายหลายคนอย่าง ผิดศีลธรรม พฤติกรรมของเมขลาเช่นนี้ถือเป็นการละเมิดจารีตของสังคมที่ยึดถือกันเพื่อควบคุม ความประพฤติของคนในสังคมให้อยู่ในหลักทำนองคลองธรรมที่ถูกต้อง หากบุคคลใดละเมิดจารีตของสังคมจะถูกประณาม และการที่เมขลามีความสัมพันธ์ทางเพศอย่างอิสระ ไม่ผูกมัดกับชนะชล ทำให้ไหมแก้วภรรยาของชนะชลประณามเมขลาว่าเป็นผู้หญิงแพศยา ชอบยั่ววน คบหาผู้ชายหลายคน และชอบยุ่งเกี่ยวกับผู้ชายที่มีครอบครัว จนทำให้ครอบครัวชนะชลแตกแยก ดังตัวอย่างที่ 7 นอกจากนี้ การวางตัวของเมขลาขณะร่วมโต๊ะรับประทานอาหารกับชายจำนวนมาก เธอไม่ไว้ตัว และต่อปากต่อคำกับชายที่กระซ่ำอย่างไม่เขินอาย ผิดจากความเป็นหญิงตามกรอบของสังคมที่กำหนดให้เพศหญิงรักษานวลสงวนตัว สุภาพ กิริยาเรียบร้อย ดังตัวอย่างที่ 7 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7

“ผู้หญิงอย่างคุณมันดอกทอง หน้าด้าน แย่งผัวคนอื่น ชอบแย่งผัวคนอื่น อย่างนี้กว่าไม่รู้ณะ ว่าคุณนะ ทำให้ผัวเมียเขาแตกแยกกันมาแล้วเท่าไร”

เมขลาหยุดเดิน หันกลับมาซ้ำ ๆ สีหน้าเข้มขึ้นอย่างโกรธจัด แต่เสียงของเธอยังคงรักษาระดับเดิมไว้

“คุณโหมแก้ว คุณทำให้ฉันโกรธขึ้นมาจริง ๆ แล้วยะ อะไรกันนี้ ทำไมคุณต้องมาด่าฉันเสีย ๆ หาย ๆ อย่างนี้”

“คนอย่างคุณนะ แค่ว่าไม่พอหรอก มันต้องสาปแช่ง ...”

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 7 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเมขลาถูกประณาม จึงทำให้เมขลาสูญเสียความสัมพันธ์กับขณะพลเพราะรู้สึกผิด นอกจากนี้เมขลายังมีพฤติกรรมหลุดไปจากกรอบความเป็นผู้หญิงในอุดมคติของสังคมไทย กล่าวคือ สังคมไทยคาดหวังว่าผู้หญิงต้องเป็นกุลสตรี เป็นแม่ศรีเรือน มีกิริยาที่สุภาพอ่อนหวาน ในขณะที่เมขลาเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่เข้าสังคม มีความมั่นใจในตัวเอง การที่เมขลาสนิทกับเพศตรงข้ามจึงเป็นเรื่องปกติสำหรับเมขลา แต่สังคมมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพราะผู้หญิงควรรักษานวลสงวนตัว

ตัวอย่างที่ 8

มีเสียงสนทนาเอะอะ เฮฮา ยั่วเย้า กระแซาแห่ตัวเธอ ทำให้บรรยากาศการสนทนาที่ศาลาทำนายนครึกครื้น บทสนทนาสลับด้วยวาจาแทะโลมเสนอตัวเข้าใกล้ชิดของหนุ่ม ๆ สองสามคนที่มาด้วย เธอตอบรับการแทะโลม ลดเลี้ยว เกี้ยวพาโดยวาจานั้นอย่างเรริงรีน ไม่มีจังหวะการเคลื่อนไหวทางร่างกาย หรือวาจาขณะใดที่จะแสดงว่าเธอเหนื่อยหรืออึดอัดอึดอัด

(วาณิช จรุงกิจอนันต์, 2530)

ตัวอย่างที่ 8 แสดงให้เห็นว่าเมขลาได้แสดงพฤติกรรมขัดแย้งกับกรอบความเป็นผู้หญิงในอุดมคติของสังคมไทย กล่าวคือ เมขลาแสดงพฤติกรรมหยอกล้อกับผู้ชายแบบไม่เขินอาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง เนื่องจากผู้หญิงในอุดมคติของสังคมไทยควร “รักษานวลสงวนตัว และหาคู่ครองที่เหมาะสมที่สุดเพียงหนึ่งเดียว ตลอดจนการห้ามใจที่จะมี “เสนาหา” หรือการมีเพศสัมพันธ์” (ปณณพร เทพพานิช, 2559)

สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่อง แม่เบี้ย พบความขัดแย้งของตัวละครเมขลาทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1. ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” 2. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น 3. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับงูเห่า และ 4. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” พบมากที่สุด 53 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.75 เกิดจากการที่เมขลารู้ว่าการชิงสุกก่อนห่าม และการมีเพศสัมพันธ์กับชนะชลซึ่งมีคู่ครองอยู่แล้ว เป็นความประพฤติมิชอบทางกาม แต่ยังคงกระทำทั้งที่กระดากใจ

2. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับตัวละครอื่น พบรองลงมา 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.83 เป็นความขัดแย้งที่ส่งผลต่อเนื่องมาจากความขัดแย้งภายในจิตใจของตนเอง ทำให้เมขลา มีปากเสียงกับไหมแก้วผู้เป็นคู่ครองของชนะชล และทำให้ขัดแย้งกับชนะชลเพราะต้องการหยุดความสัมพันธ์หลังจากที่ไหมแก้วแสดงตัวว่าเป็นคู่ครองของชนะชล และต้องการให้ยุติความสัมพันธ์ระหว่างเมขลากับชนะชล

3. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับงูเห่า พบรองลงมา 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.51 เนื่องจากงูเห่าปรากฏตัวอย่างเตือนสติมิให้เมขลาประพฤติมิชอบในกามเสมอเมื่อเมขลา มีความสัมพันธ์ทางเพศกับพจน้อย่างชิงสุกก่อนห่าม และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชนะชล ซึ่งมีคู่ครองอยู่แล้ว ทำให้เมขลาแสดงความรุนแรงกับงูเห่าทั้งด่าทอ เกรี้ยวกราด และทำร้าย ให้ได้รับบาดเจ็บ

4. ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม พบน้อยที่สุด 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.91 กล่าวคือ เมขลาไม่พฤติกรรมขัดแย้งกับความเป็นหญิงตามอุดมคติของสังคมไทย ที่เพศหญิงควรรักนวลสงวนตัว และรักเดียวใจเดียว

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย โดยใช้แนวคิด เรื่องการสร้างข้อขัดแย้งซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเรื่องบันเทิงคดี (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534) เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์จากบทบรรยายและบทสนทนา ผลการวิเคราะห์พบความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” มากที่สุด 53 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.75 และพบความขัดแย้งระหว่างตัวละคร “เมขลา” กับสังคมแวดล้อม พบน้อยที่สุด 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.91 สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งในวรรณกรรมแปลเรื่องทไวไลท์” (อมรา ทองใส, 2554) ในประเด็นรูปแบบความขัดแย้งที่พบมากที่สุดและน้อยที่สุด อีกทั้งความขัดแย้งของตัวละครเมขลาที่พบดังกล่าว

มีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ภาพแทนสตรีไทยในนวนิยายอีโรติกของนักเขียนชาย” (สุพัชรินทร์ นาคคงคำ, 2556) ในประเด็นที่เมขลาเป็นภาพแทนของผู้หญิงที่มีพฤติกรรมต่างไป จากความเป็นผู้หญิงในอุดมคติที่สังคมคาดหวัง

เหตุผลที่พบความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร “เมขลา” มากที่สุด เนื่องจากเมขลา มีความสัมพันธ์ทางเพศกับชนะชลซึ่งมีคู่ครองอยู่แล้ว พฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากการถูกล่อล่อม มาจากโกสุมผู้เป็นมารดาที่ยึดมั่นขนบธรรมเนียม รักษาความเป็นไทย หวงแหนบ้านเรือนไทย และ รักเดียวใจเดียว (Siamdara, 2558) โกสุมเลือกปลิดชีวิตตนเองด้วยเหตุที่สามเ้าชู้ ความเจ็บปวด ของโกสุมส่งต่อมายังเมขลา ส่งผลให้เมขลาดำเนินชีวิตด้วยการใช้เสน่ห์ และมีความสัมพันธ์ทางเพศ อย่างอิสระโดยไม่คิดผูกมัด ทั้งที่ขัดแย้งกับอุดมคติความเป็นหญิงของสังคมไทย ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี จึงไม่ลงรอยกับพฤติกรรมที่เธอทำ

ส่วนงูเห่าซึ่งเป็นทั้งตัวละครสัตว์ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมจับต้องได้แล้ว ยังเป็นสัญลักษณ์ กล่าวคือ งูเห่าปรากฏตัวขึ้นเมื่อเมขลามีความสัมพันธ์ทางเพศกับพจน์อย่างซิงสุกก่อนห้าม และมีความสัมพันธ์ กับชนะชลซึ่งมีคู่ครองอยู่แล้ว การปรากฏตัวของงูเห่านี้ เป็นไปเพื่อขัดขวางอารมณ์ปรารถนา ด้านการamarณของเมขลา หากตีความเชิงวรรณกรรม งูจึงเป็นทั้งสัญลักษณ์ของจารีต ประเพณี กิเลสตัณหา สติ และตราบาภายในใจของเมขลา (Haemanurux, K., 2558) อันสัมพันธ์โยงกับความขัดแย้งภายในจิตใจของเมขลาด้วย

ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย เกิดจากการผูกปม (Complication) ซึ่งก็คือการสร้างข้อขัดแย้ง (Conflict) ให้เกิดขึ้นกับตัวละคร “เมขลา” หรือเหตุการณ์ ในเรื่อง เพื่อทำให้เกิดการต่อสู้ (Struggle) ระหว่างเมขลากับจิตใจของตนเอง ตัวละครอื่น งูเห่า และ สังคมแวดล้อม โดยกำหนดให้มีอุปสรรค (Obstacles) มาขัดขวางเพื่อมิให้เรื่องดำเนินไปอย่างราบรื่น และอุปสรรคนี้เองที่ทำให้ผู้อ่านสนุก เข้าถึงอารมณ์ และความรู้สึกของตัวละคร (สายทิพย์ นุกูลกิจ, 2534) ความขัดแย้งของตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย ท้ายที่สุดก่อให้เกิดโคกนาฏกรรม เป็นการสะท้อนสังคม ให้แก่งคิดในการดำเนินชีวิตแก่ผู้อ่านโดยผ่านประสบการณ์ และโลกทัศน์ ของผู้ประพันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรวิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละครจากนวนิยายประเภทเดียวกันของผู้แต่งที่หลากหลาย เพื่อให้เห็นความขัดแย้งทั้งภายใน และภายนอกของตัวละครอันเป็นภาพสะท้อนสังคมได้หลากหลาย มิติ ตามที่ผู้ประพันธ์นำเหตุการณ์ในสังคมส่วนหนึ่งซึ่งอยู่ในยุคของผู้ประพันธ์มานำเสนอ ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมได้

2. ควรวิเคราะห์รูปสัญลักษณ์ และความหมายสัญลักษณ์ของงูเห่าตามแนวคิดสัญลักษณ์วิทยา และการสร้างความหมาย อันเป็นระบบความคิด และโลกทัศน์ของผู้ประพันธ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นอิทธิพล ค่านิยม และความเชื่อของสังคมได้

บรรณานุกรม

- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2542). *นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่นณพงศ์ วงศ์ณาศรี. (2558). ความขัดแย้งและการจัดการความขัดแย้ง : บริบทในสังคมไทย. *วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 4(1), 59-81.
- ปิ่นณพร เทพพานิช. (2559). จงรักนวลสงวนกาย : อำนาจรัฐไทยในแบบเรียนสุขศึกษา. *วารสารภาษา และวัฒนธรรม*, 35(1), 127-140.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม : ภาพพจน์ โวหาร และกลการประพันธ์*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรางคณา ทวีวรรณ. (2552). *ความขัดแย้งทางสังคมในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- วานิช จรุงกิจอนันต์. (2530). *แม่เบี้ย*. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- วิกิพีเดีย. (3 สิงหาคม 2561). *บาป 7 ประการ*. สืบค้นจาก https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%9B_7_%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2534). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัชรินทร์ นาคคงคำ. (2556). *ภาพแทนสตรีไทยในนวนิยายอีโรติกของนักเขียนชาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาภาษาไทย.
- อมรา ทองใส. (2554). *วิเคราะห์ความขัดแย้งในวรรณกรรมแปลชุดทไวไลท์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยนเรศวร, สาขาวิชาภาษาไทย.
- Haemanurux, K. (2558). *รีวิว แม่เบี้ย (2015) : สายน้ำ ความหลัง ชายหนุ่ม หญิงสาว และงู*. สืบค้นจาก <http://www.kwanmanie.com/maebia-2015-review/>.
- Siamdara. (2558). *ครั้งแรกกับบทบาทท้าทายที่สุดในชีวิตการแสดงของ “แม็กกี้” อากา ภาวิไล ในแม่เบี้ยเวอร์ชัน “หม่อมน้อย”*. สืบค้นจาก <http://www.siamdara.com/entertain/movie/1023862>.